МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Львівський національний університет імені Івана Франка Факультет культури та мистецтв

Кафедра театрознавства та акторської майстерності

Затверджено

На засіданні кафедри театрознавства та акторської майстерності
Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол № 1 від 29.08. 2024 р.)
Гарант ОПП «Акторське мистецтво драматичного театру і кіно»

доц. Мирослава ЦИГАНИК

СИЛАБУС / SYLABUS

з навчальної дисципліни

«Робота на радіо, телебаченні і кіно»,

що викладається в межах ОПП «Акторське мистецтво драматичного театру і кіно» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів із спеціальності 026 «Сценічне мистецтво»

Львів – 2024 р

Назва навчальної дисципліни	Робота на радіо, телебаченні і кіно
Адреса викладання дисципліни	вул. Валова, 18
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет культури і мистецтв, кафедра театрознавства та акторської майстерності
Галузь знань, шифр та назва освітньої програми	02 Культура і мистецтво, 026 Сценічне мистецтво ОПП «Акторське мистецтво драматичного театру і кіно»
Викладачі курсу	Чабан Юрій Васильович, асистент кафедри театрознавства та акторської майстерності
Контактна інформація викладачів	yurii.chaban@lnu.edu.ua Yurii.Chaban@lnu.edu.ua
Консультації по курсу відбуваються	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять: за попередньою домовленістю. Також можливі онлайн консультації. Для погодження часу онлайн консультацій потрібно писати на електронну пошту викладача або дзвонити.
Сторінка навчальної дисципліни	https://kultart.lnu.edu.ua/course/robota-na-radio-i-telebachenni
Інформація про дисципліну	Курс розроблено таким чином, щоб надати учасникам необхідні знання, обов'язкові для того, щоб виявити і розкрити творчу індивідуальність актора, виховати почуття творчої відповідальності, наполегливості, точності при виконанні сценічного завдання, а також прищепити здатність до самостійної роботи. Тому в курсі представленіпроцеси та інструменти, які потрібні для набуття високого кваліфікаційного рівня професійності актора.
Семестровий (підсумковий) контроль	Залів у сьомому семестрі
Коротка анотація дисципліни	Дисципліна «Робота на радіо, телебаченні і кіно» є дисципліною вільного вибору студента із циклу професійної та практичної підготовки зі спеціальності 026 Сценічне мистецтво, для освітньої програми «Акторське мистецтво драматичного театру і кіно», першого (бакалаврського) рівня освіти. Дисципліна викладається в шостому семестрі в обсязі 3 кредити (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою,(ECTS)).
Мета та цілі дисципліни	**Мета** викладання навчальної дисципліни «Робота на радіо і телебаченні» – ознайомити студентів із специфікою та теоретичними засадами радіо та тележурналістики: робота в прямому ефірі, виступи перед мікрофоном, укладання сценарію телерадіопередач. В процесі навчання студенти повинні оволодіти трьома основними методами публіцистичної творчості на телевізійному екрані: інтерв'ювання, коментування та на художньо-публіцистичному рівні сформувати в собі риси універсальності професійної роботи у сфері телебачення. **Основними завданнями** вивчення дисципліни є ознайомлення із методологічними принципами, методами та основними тенденціями розвитку роботи на радіо та телебаченні та практичному застосуванню цих знань, а саме: - дати студенту уявлення про роботу диктора, його соціальний та соціологічний аспект;

	- дати знання про основні жанри та мистецькі напрямки на радіо та телебаченні, про творчість їх представників; - познайомити студента з практикою створення радіосценаріїв, радіодіалогів та інтерв'ю; - забезпечити створення студентами власних радіопередач; - формування у студентів професійних знань художньо-виразних засобів радіомовленні та мовленні з телеекрану; - навчити студентів робити аналіз та синтез жанрів радіо- та телемовлення; - сформувати знання про основні жанри на радіо та телебаченні; - на практиці оволодіти культурою мовлення у різних жанрах перед мікрофоном; - навчитися роботі з мікрофоном; - забезпечити розуміння таких понять, як тема, ідея, радіообраз, орієнтація на певну аудиторію; домогтися усвідомлення необхідності вірно і ефективно застосовувати на практиці отримані знання. Наповнення дисципліни максимально наближено до практики театру і кіно (насамперед, до режисерської творчості як світоглядної та естетичної бази сучасного театрального й екранних мистецтв). Як підсумок вивчення курсу передбачено підготовка монологів до запису. **Міждисциплінарні зв'язки:** Дисципліна «Робота на радіо та телебаченні» тісно пов'язана з такими професійними дисциплінами, як «Українська мова за професійним спрямуванням», «Сценічна мова», «Майстерність актора», «Грим», «Історія театрального костюма», «Історія кіномистецтва», «Історія образотворчого мистецтва», «Історія театру»..
Ключові слова	Радіо, телебачення, інтерв'ю, радіомовлення, радіостудія, мікрофон, телевізійний нарис, телевізійний коментар.
Формат дисципліни	Денний
	Проведення лекцій, практичних робіт та консультації для кращого розуміння тем.
Тривалість навчальної дисципліни	90 годин
Обсяг навчальної дисципліни	32 годин аудиторних занять. З них 8 годин лекцій, 24 години практичних занять та 58 годин самостійної роботи.
Очікувані результати навчання	Після завершення цього курсу студент буде: **знати:** - виразні засоби радіо, кіно та телемистецтва, напрямки, школи, програмні твори видатних дикторів; - види жанрів на радіо та телебаченні; - способи і критерії відбору матеріалу; - вимоги до створення передач; **вміти:** - аналізувати та синтезувати твір радіо та телемистецтва, кінофільм з точки зору його новаторських прийомів (виразних засобів), жанрової специфіки, художнього напрямку; - застосовувати у своїй роботі засвоєні теоретичні знання; - успішно опрацьовувати явища реального життя, композиційно вибудовувати відібраний матеріал.
Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)	**Аналітичні навички**: вивчення концептуальних засад сценічного мистецтва дозволить розвинути здатність аналізувати складні ситуації, розбирати проблеми на складові та визначати оптимальні рішення. **Навички критичного мислення**: дисципліна спонукає до критичного

	аналізу та оцінки інформації, теорій та концепцій, що сприяє розвитку в здобувачів здатності обґрунтовувати свої погляди, приймати інформовані рішення та аргументовано висловлювати їх. **Комунікаційні навички**: вивчення дисципліни розвиває уміння висловлювати свої думки усно, спілкуватися з іншими людьми, а також слухати і розуміти інших.
Теми	**VI семестр.** **Тема 1.** Вступ. Окреслення предмету та завдання курсу. Структура та організація роботи радіо та телестудії. Принципи і функції радіомовлення. **Тема 2.** Телебачення і суспільство. Особливості роботи актора на радіо і телебаченні. Основи радіомовлення. **Тема 3.** Новини. Основні методи викладу новин. Організація роботи в радіо та телестудіях. **Тема 4.** Робота в студії. Виступ перед мікрофоном.
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з дисциплін «Сценічна мова», «Майстерність актора», «Історія театрального костюма», «Історія кіномистецтва», «Історія образотворчого мистецтва», «Історія театру».
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, колаборативне навчання (форми – груповіпроєкти, спільні розробки), індивідуальні проєкти, виступи, підготовані студентами, дискусія.
Необхідне обладнання	Технічні засоби телерадіоцентру Львівського національного університету імені Івана Франка. А також вивчення курсу потребує використання загально вживаних програм і операційних систем, доступу до мережі Інтернет.
Література для вивчення навчальної дисципліни	Уся література, яку здобувачі вищої освіти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Здобувачі вищої освіти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел інформації, яких немає у списку рекомендованих. **Рекомендована література:** **Основна:** 1.Алексіс Л. Бойлен «Візуальна культура». Київ, ArtHuss, 2021. 208 с 2.Безклубенко С.Д. Відеологія. Основи теорії екранних мистецтв. К.: «Альтепрес», 2004. 328с. 3. Борис І.О. Специфіка роботи актора та режисера в українському поетичному театрі та кіно // Культура України. 2016. №54. С. 286-296. 4. Гоян В. Типові та жанрові особливості інформаційної телепрограми. / Посібн. для студентів. Під ред. О.В. Скрипченко, Л.В. Долинської та ін. К.: «Просвіта», 2001. 389 с. 5. Гоян О. Я. Радіостанція як ділове підприємство: методика журналістської творчості./ Посібн. для студентів. Під ред. О. В. Скрипченко, Л. В. Долинської та ін. К.: «Просвіта», 2001. 401с. 6. Дмитровський 3. Термінологія зображальних засобів масової комунікації / 3. Дмитровський. Львів: «Водограй», 2004. 54 с. 7. Дмитровський З. Є. Словник телевізійних термінів і понять. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2001. 44с. 8. Здоровега В. Теорія і методика журналістської творчості. Львів: «Водограй», 2004. 114 с. 9 Іллєнко Ю.Г. Парадигма кіно. К., «Абрис», 1999. 416с. 10. Копистинська І. М. Радіовиробництво [Електронне видання]. Хрестоматія. Івано-Франківськ. 2022. 68 с. https://kjourn.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/54/2022/12/Радіовиробництво-Хрестоматія.pdf -

11. Мащенко І. Міфи і реалії телерадіоефіру. К. : ДП «Агенство ТРК», 2001. 288 с.
12. Радіовиробництво: Навч. посіб. / Ю. П. Єлісовенко, М. В. Нагорняк / За заг. Ред. Проф. В. В. Різуна. К. : ТОВ «Друкарня «Бізнесполіграф», 2017. 304 с.
13. Сербенська О.А. Культура усного мовлення. Практикум навчальний посібник. Львів, ЛНУ імені Івана Франка, 2004. 216с.
14. Складніші питання телевізійного менеджменту. К.: «К.І.С.»,1998. 128 с.
15. Телевізійна та радіокомунікація: історія, теорія, новітні практики: підручник/В. В. Лизанчук, І. В. Крупський, О. М. Білоус та ін.; за ред. д-ра філол. наук, проф. В. В. Лизанчука. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021. 420 с.
16. Шаповал Ю.Г. Зображення і слово на телевізійному екрані. Журналістика, преса, телебачення, радіо. Львів, ЛНУ імені Івана Франка. Випуск 20., 2003.
17. Шаповал Ю.Г. Телевізійний репортаж як жанр і метод документування подій суспільного життя. Телевізійна журналістика. Випуск 3. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2000. С. 311-327.
18. Ширман Р. Телевізійна режисура: майстер-клас. К., 2004. 200 с.
19. Шкляревський Г., Терещенко Ю. Режисура. Морфологія і синтаксис екранних мистецтв. Київ: Альма-Прес, 2004. 320 с.
20. Яковець А.В. Телевізійна журналістика: теорія і практика. К.: Підручник. 2007. 240 с.

Додаткова:

1. Брюховецька Л. Приховані фільми. Українське кіно 1990-х. К., 2003. 384 с.
2. Гершевська Б. З історії культури кіно у Львові 1918-1939. Львів, 2004. 288 с.
3. Госейко Л. Історія українського кінематографу. К., 2005. 464 с.
4. Ланье Джейрон. Віртуальна присутність // Світ Науки. К., 1999. №2 (5). С.58-93.
5. Історія ЗМІ. Від кременя до кременю / за ред. Дж. Джованіні. С. 200-208, 105-125,127-147,147-206.
6. К'юбі Р., Чіксентміхасий М. Телеманія – це не просто метафора // Світ науки. К., 1999. №1 (4). С. 44-90.
7. Кіноромани: українські письменники про улюблені фільми. К.: KINO-Коло, 2006. 160с.
8. Козак Н.Б. Образ і влада. Княжі портрети у мистецтві Київської Русі XI ст.. Львів.: Ліга-Прес, 2007. 156с.
9. Мирончeнко В. Основи інформаційного радіомовлення: підручник / В. Мирончeнко. К., 1996. 400 с.
10. Мирончeнко В. Я. Професійні тренінги майбутніх радіо журналістів // Наукові записки Інституту журналістики. Том 15.
Електронний ресурс:
http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1226 .
11. Пансо В. Праця і талант у творчості актора . Львів, 2014. 276 с.
https://kultart.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/04/Panso-Voldemar.pdf
12. Патріс Паві. Словник театру. Львів, 2006. 640с.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Pavis_Patrice/Slovnyk_teatru.pdf
13. Ревуцький Дм. Живе слово. Теорія виразного читання для школи / Вступне слово В. Ревуцький, передмова Б. Козак, ред. Н. Бічуя. Львів: Вид-во ЛНУ, 2001. 200 с.
14. Росляк Р. Кіноосвіта в Україні (перша половина XX століття). К.: Навч. Посібник. 2006. 226с.
15. Стафієвська С., Журавка О. Світоч душі. Львів: Літературна агенція Піраміда. 2007. 272 с..
16. Стрижеус А. В. Засади красномовства у радіожурналістській

	майстерності // Наукові записки Інституту журналістики. Том 16. Електронний ресурс: http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1347 . 17. Шаповал Ю.Г. Поетика телевізійної журналістики. Костопіль. 2003. 204с. 18. Ширченко Я. Стан розвитку професійної етики вітчизняного телебачення і радіомовлення / Я. Ширченко // Наукові записки Інституту журналістики. Том 13. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1207 .
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: • практичні/самостійні тощо: 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 50. • Залік: 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 50. Підсумкова максимальна кількість балів 100, залікові (VII семестр). **Письмові та усні роботи:** Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (есе, сценарій), а також будуть уміти усе писане передати усно. **Академічна доброчесність**: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. **Відвідання занять** є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні зайняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. **Література.** Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих. **Політика виставлення балів.** Враховуються бали, набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкової роботи. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.
Питання до заліку чи екзамену.	У шостому семестрі підсумкового контролю, такого як залік чи екзамен, нема. Але як завершення роботи у семестрі студенти повинні підготувати (вивчити напам'ять за вимогами декламації) для запису у студії поетичні твори та монологи.
Дотримання умов доброчесності	**Академічна доброчесність**: Очікується, що роботи здобувачів вищої освіти в частині НДР будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, копіювання усних матеріалів, втручання в роботу інших здобувачів вищої освіти становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача вищої освіти є підставою для її незарахуванням викладачем, незалежно від

	масштабів плагіату чи обману. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Принципи доброчесності в Університеті та відповідність показникам забезпечення якості вищої освіти регламентовано НАЗЯВО та положеннями Центру забезпечення якості освіти Львівського національного університету імені Івана Франка. Сайт НАЗЯВО: https://naqa.gov.ua/ Центру забезпечення якості освіти ЛНУ: http://education-quality.lnu.edu.ua/accreditation/university-documents/ Онлайн курс «Академічна доброчесність» викладений за посиланням: https://vumonline.ua/course/academic-integrity- at-the-university/.
Навчання іноземною мовою	У процесі викладання навчальної дисципліни можливе використання матеріалів та джерел іноземною (польською, англійською) мовою.
Позааудиторні заняття	У рамках неформальної освіти здобувачі можуть самостійно проходити курси на онлайн платформах за темами навчальної дисципліни, що може бути врахованим при оцінюванні аудиторної та самостійної роботи здобувачів.
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

Критерії оцінювання

Види робіт. **Критерії оцінювання знань студентів**	**Максимальна кількість балів**
1. Бали поточної успішності за участь у навчальних заняттях	
Критерії оцінювання	**5 балів**
На основі досконалого знання матеріалу з предмета студент використовує уміння та навички при рішенні нестандартних задач. Вільно володіє міжпредметними зв'язками, орієнтується в періодичній та монографічній літературі з предмета. Легко відповідає на нестандартні, несподівані питання. У складних ситуаціях може провести аналіз на рівні теоретичного осмислення. Виявляє творчі здібності, нахил до самостійної роботи, який виражається в самостійній (за власним бажанням) підготовці виступів для запису.	**5**
На основі оволодіння матеріалом в обсязі робочої навчальної програми дисципліни, під керівництвом викладача вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію за навчальним предметом. Цілком самостійно використовує набуті знання, уміння та навички в стандартних чи нестандартних навчальних ситуаціях. Здатен контролювати свою діяльність. При контролі знань досить вільно складає алгоритм відповіді. Швидко використовує необхідну інформацію з довідкової літератури. Знайомий із періодичними виданнями, які стосуються дисципліни.	**4**
Самостійно відтворює головні положення теоретичного матеріалу. Знає основну теле та радіотермінологію. Потребує допомоги викладача чи студентів для відтворення систематизованого навчального матеріалу та при реалізації знань на всіх етапах роботи. Часто допускає типові помилки, які з чиєюсь допомогою здатен виправити. Повністю відсутнє знайомство з інформацією, що викладена в додатковій літературі.	**3**
Володіє навчальним матеріалом на фрагментарному рівні. Конспект із предмету має несистематизований, фрагментарний характер. Не вміє скласти алгоритм відповіді. Не може відповісти на питання без грубих помилок, на які не звертає уваги.	**2**
Студенти не готові до заняття.	**0**
2. Самостійна робота студентів	
Критерії оцінювання	
Самостійна робота (виконання завдань, запропонованих викладачем). Самостійна робота студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному практичному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, контролюється при	**5**

підсумковому семестровому контролі.	
5. Залік	**100**
Семестровий залік як форма підсумкового контролю є обов'язковим для всіх здобувачів. Результат заліку залежить від загальної кількості набраних за семестр балів або за самостійно підготовані та виконані (записані) завдання.	

СХЕМА КУРСУ

Тиж. / дата / год.-	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття) (лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Література. Ресурси в інтернеті	Завдання, год	Термін-виконання
Згідно з розкладом 2 год.	**Тема 1.** Вступ. Окреслення та предмету та завдання курсу. Структура та організація роботи радіо та телестудії, кіностудії. Робота на знімальному майданчику. Кастинг та кінопроби.	Лекція	1. Безклубенко С.Д. Відеологія. Основи теорії екранних мистецтв. 2. Борис І. О. Специфіка роботи актора та режисера в українському поетичному театрі та кіно. 3. Гоян В. Типові та жанрові особливості інформаційної телепрограми. 4. Дмитровський 3. Термінологія зображальних засобів масової комунікації.		
Згідно з розкладом 2 год.	«Робота на радіо, телебаченні і кіно». Структура та організація роботи радіо та телестудії, кіностудії. Робота на знімальному майданчику. Кастинг та кінопроби.	Практичне заняття.			
Згідно з розкладом 2 год.	Принципи, радіо, кіно і телебачення. Функції телерадіомовлення.	Практичне заняття.	1. Мащенко І. Міфи і реалії телерадіоефіру. 2. Шкляревський Г., Терещенко Ю. Режисура. Морфологія і синтаксис екранних мистецтв.		
Згідно з розкладом 2 год.	**Тема 2.** Телебачення і суспільство. Особливості роботи актора на радіо і телебаченні. Основи радіомовлення. Принципи роботи актора на знімальному майданчику.	Лекція	1. Історія ЗМІ. Від кременя до кременю / за ред. Дж. Джованіні. 2. Патріс Паві. Словник театру. 3. Складніші питання телевізійного менеджменту. 4. Телевізійна та радіокомунікація: історія, теорія, новітні практики: підручник.		8
Згідно з розкладом 2 год.	Роль радіо і телебачення у формуванні світогляду суспільства.	Практичне заняття.			

Згідно з розкладом 4 год.	Актор на радіо, телебаченні та кіно.	Практичні заняття.			
Згідно з розкладом 2 год.	**Тема 3.** Види і жанри екранної творчості. Новини. Основні методи викладу новин. Організація роботи в радіо, кіно та телестудіях.	Лекція	1. Дмитровський З. Є. Словник телевізійних термінів і понять.		
Згідно з розкладом 2 год.	Види і жанри екранної творчості. Новини. Підготовка новин.	Практичне заняття	1. Здоровега В. Теорія і методика журналістської творчості. 2. Ширченко Я. Стан розвитку професійної етики вітчизняного телебачення і радіомовлення.		
Згідно з розкладом. 2 год.	Виклад новин.	Практичне заняття.			
Згідно з розкладом. 2 год.	Робота на радіо та телестудіях, виклад кіноновин.	Практичне заняття.			
Згідно з розкладом. 2 год.	**Тема 4.** Робота в студії. Виступ перед мікрофоном.	Лекція	1. Стрижеус А. В. Засади красномовства у радіожурналістській майстерності. 2. Здоровега В. Теорія і методика журналістської творчості. 3. Шаповал Ю.Г. Поетика телевізійної журналістики.		
Згідно з розкладом. 2 год.	Виступ перед мікрофоном. Поезія.	Практичне заняття.			
Згідно з розкладом. 2 год.	Виступ перед мікрофоном. Монологи.	Практичне заняття	Стрижеус А. В. Засади красномовства у радіожурналістській майстерності.		
Згідно з розкладом. 2 год.	Виступ перед мікрофоном. Виклад за сценарієм.	Практичне заняття	Шаповал Ю.Г. Поетика телевізійної журналістики. .		
Згідно з розкладом. 2 год.	Виступ перед мікрофоном. Виклад за сценарієм.	Практичне заняття	.		